

ГЕОГРАФИЈА

Наставник: Јелена Гојковић

Оцењивање ученика је претставља процену усвојених знања, умења и вештина ученика која су предвиђена програмом предмета.

Оцена из предмета географија обухвата следеће елементе : усвојеност садржаја, обим и разумевање садржаја, тачност и прецизност у излагању географских чињеница, логично повезивање усвојених географских знања, самосталност у усвајању и излагању градива, сналажење на географској карти (природи), активност на часу, одговорност према предмету (домаћи задаци, доношење прибора), разни облици ангажовања - израда пп презентације, паноа, интерактивни рад, сарадња, као и практична примена географског знања.

На почетку разреда, у првој или другој недељи септембра, обавља се иницијално тестирање које служи као показатељ наставнику колики квалитет и обим знања су ученици понели из претходног разреда тј, колико су усвојили предвиђених исхода да би наставили са усвајањем и проширивањем географског знања у следећем разреду. Не оцењује се бројчано. Процена знања врши се у 3 нивоа: основни, средњи и напредни. Тест садржи 10-12 питања и највећи број питања је на основном нивоу. Наставник уноси у своју педагошку евиденцију резултате иницијалног теста разматрајући како да поправи недостатке усвојеног градива, а најпре анализирајући заједно са ученицима прегледане тестове.

Ученик се оцењује формативно и сумативно. Наставник поседује педагошку документацију, тј. педагошку свеску у коју бележи формативне и сумативне оцене.

Формативно оцењивање се односи на континуирано праћење и процену знања ученика током сваког часа. Опис обухвата рад ученика и постигнућа тренутно или у неком посматраном периоду. Формативна оцена садржи запажања наставника о достигнутом нивоу знања, усвојености предвиђених исхода, информацију о предностима и недостацима досадашњег начина рада ученика, ангажованости на часу, потешкоћама у раду, повратну информацију о изради домаћих задатака, доношењу прибора и остале елементе рада ученика. Формативно оцењивање садржи препоруку у упутсто наставника за даље напредовање ученика у раду. На основу формативног описа наставник изводи сумативну оцену.

Сумативно или бројчано оцењивање односи се на усмене и писмене одговоре ученика. Ученици петог разреда (законом предвиђено) морају бити сумативно оцењени у е дневнику најмање 2 пута током једног полугодишта, укупно 4 пута у току школске године, док је код ученика од 6-8. разреда предвиђено најмање 4 пута сумативно оцењивање током једног полугодишта, тј. најмање 8 пута током целе школске године. Ученици се оцењују усмено најмање 2 пута током једног полугодишта, тј. најмање 4 пута током целе школске године. Усмено одговарање се реализује на часу, непосредно, уз карту, глобус, атлас или испред табле уколико је потребно. Писмене провере које трају целог часа планирају се на почетку сваког полугодишта, а најављују се ученицима бар 14 дана пре реализације. Резултати писмених провера се уносе се у е дневник. Провере у трајању до 15 минута не најављују се ученицима и не оцењују се у е дневнику већ се резултати уносе у педагошку документацију и елемент су сумативне оцене ученика. Служе за увид о усвојености краће тематске целине, или важних географских појмова. На основу формативног праћења рада ученика изводи се сумативна оцена и уноси у е дневник. Педагошка свеска може садржати више сумативних оцена од оних у е дневнику. Бројчано се може оценити рад ученика на неком пројекту, семинарском раду, израђеној презентацији или паноу, учешће на такмичењу или неки други облик додатног ангажовања ученика у настави географије. Оцена се може поправити уколико је ученик показао довољан напредак у раду, задовољавајући критеријуме за вишу оцену од оне коју жели да поправи. Писмена провера (контролни задатак) **подразумева** питања затвореног и отвореног типа. Може да садржи и проверу картографске писмености - нему карту. Као припрема за контролне задатке користе се задаци из уџбеника на крају лекција и наставних тема.

Посматрање ктивности ученика на часу

Ученик не показује ни минимални степен интересовања и ангажовања .Не доноси потребан прибор и не следи савете наставника у циљу побољшања свог рада **-оцена 1.**

Ученик се ретко јавља и одговара на питања основног нивоа.Доноси прибор,али нередовно,записује спорадично у свесци садржај са табле,има некомплетне записе и исказује минимални труд и интересовање за предмет-**оцена 2.**

Ученик се јавља на часу с времена на време.Одговара на питања основног и средњег нивоа.Редовно бележи запис са табле,труди се да доноси прибор за рад ,нема изражену мотивацију сваког часа и за сваку тему-**оцена 3**

Ученик се скоро сваког часа јавља,у рејим случајевима није ангажован.Одговара на сва питања средњег нивоа и већину питања напредног нивоа.Спреман је за рад у групи,солидаран,али нема аспирацију ка проширивању зања и самоиницијативном предузимању пројеката,акција,нових открића и начина рада.Увек доноси прибор и има у високом проценту записе са табле-**оцена 4**

Ученик је сваког часа максимално ангажован,мотивисан и активан.Самосталан у раду и излагању.Склон истраживачком раду и проширивању знања.Има у себи такмичарски дух .Свеска је пример прецизности,тачности и прегледности. Прибор доноси беспрекорно .Увек је спреман да напредује,доноси информације и поставља питања-**оцена 5.**

Писмена провера (контролни задатак) се вреднује кроз проценте–бодове на следећи начин:

Тачност теста до 30% одговора-оцена 1

Тачност теста 30-50% одговора-оцена 2

Тачност теста 50-70% одговора-оцена 3

Тачност теста 70-85% одговора-оцена 4

Тачност теста 85-100% одговора-оцена 5

Вредности могу варирати незнатно у односу на постигнућа ученика.

Петнаестоминутна провера:

Садржи кратке одговоре за познавање 10 појмов

9 и 10 тачних -оцена 5;

7 и 8 тачних -оцена 4;

5 и 6 тачних -оцена 3;

3 и 4 тачна -оцена 2;

мање од 3 -оцена 1.

Презентације: Код презентација наставник оцењује садржјност,квалитет презентовања и визуелну складност.Презентација садржи 10-15 слајдова са кратким текстуалним елементима.Од ученика се очекује добро познавање теме,не читање текстова са слајдова,тачност и граматичку прецизност у текстуалном делу,као и наведене изворе информација.

Панои ученика:Код израде паноя наставник процењује садржај,начин претстављања(географска и граматичка тачност текста),оригиналност,креативност,визуелни и едукативни ефекат и владање материјом приликом излагања(без читања текста).

Такмичења ученика:

Ученик који се пласирао на општинско такмичење освојивши довољан број бодова на школском такмичењу ,за свој труд,залагање и рад награђује се са оценом одличан (5) у е дневнику.Свако наредно пласирање ученика на виши ниво подразумева и додатно награђивање ученика оценом 5 у е дневнику.

Домаћи задаци:

Ученик који се апсолутно немарно односи према изради домаћих задатака и не доноси их упркос опоменама наставника оцењује се **негативном оценом.**

Ученик који повремено уради домаћи задатак,а у већини случајева не уради оцењује се са **довољан (2).**

Ученик који углавном ради домаће задатке ,али нередовно и не довршава их до краја оцењује се са **добар (3).**

Ученик који одговорно и тачно израђује домаће задатке али има пропусте у недовршавању истих или се деси да заборави домаћи задатак оцењује се са **врло добар (4).**

Ученик који потпуно прецизно, без изузетка уради ,све домаће задатке ,који су довршени и тачни,у одређеним случајевима и проширени додатним залагањем оцењује се са **одличан(5).**

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и

поступка оцењивања. Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена оставрености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у индивидуалном плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Закључна оцена на крају школске године изводи се (по правилнику о оцењивању ученика)на основу аритметичке средине свих оцена од почетка до краја школске године.

Усмени одговори ученика

Оцењивање усмених одговора ученика реализује се праћењем успостављених критеријума за сваку област-тему предвиђених наставних програма. Усмени одговори у највећем проценту поткрепљени су употребом географске карте,глобуса или графичког приказа неке теме.Критеријуми садрже исходе који се разлажу детаљније у дијалогу приликом одговарања .Наставник поставља питања и потпитања,даје сугестије,помаже и наводи ученике на исказивање знања,како би проценио степен усвојености одређеног садржаја за дати разред.Што ученик поседује богатији речник,лакше се и садржајније изражава у дијалогу ,лакше и брже примењује стечена знања,самосталнији је и ангажованији заслужује већу оцену.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА ПЕТИ РАЗРЕД

ТЕМА	1	2	3	4	5
ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	-ученик не показује никакав напредак у усвајању градива,чак ни уз наставничку помоћ не постиже оствареност основног нивоа знања	-зна од којих речи потиче назив географија -зна ко је оснивач географије -наводи да је географија и природна и друштвена наука -наводи поделу географије -зна да је географска карта основно средство за стицање географских знања	-наводи и дефинише делове географског омотача:литосферу,хидросферу,атмосферу -објашњава који су то природни ,а који друштвени објекти и процеси које проучава географија -наводи поделу географије,описујући одлике физичке,друштвене и регионалне географије	-осим јасне дефиниције и описа поделе географије на гране наводи везу географије са осталим научним дисциплинама -разјашњава значај географије као науке у свакодневном животу и описује њену примену	-прецизно и самостално износи дефиницију географије,њену поделу и њену везу са другим наукама -анализира значај географије у свакодневном животу узимајући у обзир актуелне еколошке проблеме
ВАСИОНА		-зна дефиницију васионе -наводи васионска тела уз благу помоћ наставника -препознаје појам телескоп -набраја планете без прецизног распореда -површно зна особине неколико васионских тела	-описује разлику између планета Сунчевог система -сем навођења, описује карактеристике васионских тела:звезда,комета,планета,сателита,астероида,метеорида -наводи месечеве мене са непотпуним описом -јасно дефинише	-самостално описује васионска тела Сунчевог система -јасно дефинише и описује појмове:галаксија и сазвежђе -поседује знање о основним васионским истраживањима -упоређује односе и особине васионских тела у Сунчевом систему и ван њега	-потпуно самостално описује васионска тела Сунчевог система,галаксије,сазвежђа -темељно и обимно описује положаје,односе и кретања васионских тела -показује проширења знања о космичким истраживањима -поставља питања која имају за циљ додатно прикупљање информација о задатој теми

			појмове:астрономија,телескоп,свеплосна година		
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА ОБЛИК И КРЕТАЊА ЗЕМЉЕ		<ul style="list-style-type: none"> -наводи облик Земље -зна да се Земља окреће око своје осе и око Сунца и колико трају Земљина кретања -разликује географску карту од глобуса -набраја континенте и океане уз помоћ наставника 	<ul style="list-style-type: none"> -описује облик Земље уз помоћ глобуса,наводећи доказе о њеном облику -наводи самостално континенте и океане показујући их на географској карти света -зна да наведе дефиницију,трајање и последице(у већој мери) Земљиних кретања -описује појам преступне године и примену календара -наводи тачне датуме везане за почетак и завршетак годишњих доба 	<ul style="list-style-type: none"> -јасно описује облик Земље користећи чињенице о мереним димензија Земље -описује настанак континентата и океана -описује топлотне појасеве и наводи граничне паралеле које их раздвајају -користећи глобус демонстрира кретања Земље 	<ul style="list-style-type: none"> -самостално,течно и јасно описује ротацију и револуцију,као и њихове последице демонстрирајући на глобусу -повезује последице Земљиних кретања са нагибом земљине осе -прецизно описује процес настанка и данашњег распореда континентата и океана показујући их на географској карти света -објашњава везу природних процеса и календара -зна шта су часовне зоне -показује проширења знања и интересовања из теме :Облик и кретања Земље
УНУТРАШЊА ГРАЂА И РЕЉЕФ ЗЕМЉЕ		<ul style="list-style-type: none"> -наводи основна 3 слоја унутрашње грађе Земље планете -набраја унутрашње и спољашње силе -набраја 3 типа стена и зна да стене граде литосферу -наводи делове вулкана и зна шта је ерупција вулкана -наводи поделу вулкана -препознаје разлику између планине,брда,низиде,котлине -разуме појмове:врх и подножје планине,надморска висина -уз помоћ наставника препознаје појмове везане за речну ерозију:речно корито,ада,ушће,извор реке,притоке -препознаје појмове :дина,обала,пећина 	<ul style="list-style-type: none"> -осим што наводи 3 слоја унутрашње грађе Земље,,наводи њихов састав и димензије -наводи називе литосферних плоча површно и описује њихова кретања без последица -описује грађу вулкана -описује ерупцију,поделу вулкана, узрок и последице рада вулкана -разликује епицентар и хипоцентар,као и појам сеизмограф -наводи примере врста стена -наводи поделу планина према висини и начину постанка без објашњења процеса настанка -дефинише појмове ерозија и акумулација -наводи врсте ерозија и последичне облике без детаљисања 	<ul style="list-style-type: none"> -комплетно разуме и износи опис унутрашње грађе Земље-њених слојева -описује узроке и последице кретања литосферних плоча познавајући називе и положаје свих плоча на географској карти -прецизно наводи узроке и последице вулканизма и земљотреса -наводи вулкане ,вулканске и трусне зоне -прецизно разврстава типове стена и описује њихов настанак ,као и појаву фосила -објашњава утицај унутрашњих и спољашњих сила на настанак рељефа и стварање разноврсних облика -јасно дели акумулативне од ерозивних облика -описује настанак веначних и громадних планина 	<ul style="list-style-type: none"> -темељно и самостално описује унутрашњу грађу Земље и њених слојева -повезује узрок кретања плоча са грађом Земље и описује последице кретања на настанак рељефа -сва знања примењује на географској карти света -познаје процесе везане за вулканизам и земљотресе ,као и све термине неопходне за опис тих процеса - Јасно повезује типове стена и њихове особине са употребном наменом - Дефинише настанак и особине свих облика рељефа доводећи их у везу са деловањем унутрашњих и спољашњих сила - Анализира негативно деловање човека на рељеф и износи предлоге за решавање

			-повезује спољашње силе са облицима ерозије		проблема - Поставља питања,износи нове информације и показује проширен обим знања
ВАЗДУШНИ ОМОТАЧ ЗЕМЉЕ		-ученик зна шта је атмосфера - наводи значај атмосфере -набраја какво време може бити -наводи неколико метеоролошких инструмената и зна њихову намену -описује неке временске елементе:падавине,ветар,облачност -препознаје утицај неких климатских фактора(надморска висина,распоред копна и мора,удаљеност од екватора) -препознаје неколико климатских типова(поларна,пустињска,умерена)	-дефинише атмосферу и њен састав укључујући и њен значај -наводи слојеве атмосфере и описује неке слојеве -уочава разлику између времена и климе -наводи временске елементе -описује временске елементе делимично познавајући употребу мерних инструмената и метеоролошких јединица -набраја и објашњава неколико кључних климатских фактора -наводи већину климатских типова описујући их поједностављено	-прецизно описује атмосферу и њене слојеве -темељно наводи временске елементе,њихова инструментална мерења и претстављања -очитава клима дијаграм самостално -набраја и објашњава све климатске факторе -наводи климатске типове и њихове одлике употребљавајући географску карту света	-потпуно самостално износи и анализира све усвојене појмове везане за атмосферу(састав,грађа,значај) -познаје комплетну предвиђену терминологију везану за климатске елементе(мерења,мерне јединице,примена),као и за климатске факторе -повезује климатске факторе са типовима климе које темељно описује и показује на географској карти света -наводи облике негативног деловања човека на атмосферу и указује на конструктивно решавање проблема -износи информације до којих је дошао самостално,поставља питања,и показује додатно интересовање за тему
ВОДЕ НА ЗЕМЉИ		-ученик набраја облике водених површина и зна да оне чине хидросферу -разликује мора од океана -препознаје појам острво и полуострво -зна разлику између слане и слатке воде -препознаје таласе као облик кретања морске воде -зна да се вода налази и у земљишту (бунар) -препознаје појмове:извор,ушће,притока) -разуме појам поплава, њену последицу и узрок	-дефинише појам светски океан и описује одлике океана -разликује врсте мора -наводи облике обалне разуђености без поделе залива -набраја кретања морске воде уз делимично познавање узрока показује на географској карти облике обалног рељефа(острво,полуострво,мореуз,залив,архипелаг) описује својства морске воде -познаје елементе реке и дефиницију речног система,водостаја,протицаја -наводи врсте језера -разликује облике подземних	-описује светски океан,упоређујући мора и океане и показујући их на географској карти -познаје и показује на карти све облике обалне разуђености са поделом залива -анализира кретања морске-океанске воде-узроке и последице,као и остала физичка својства -познаје терминологију везану за реку(извор,ушће-врсте,притоке-леве и десне,речни систем,слив,речна мрежа,водостај,протицај,меандр и)	- самостално и темељно износи знања о светском океану уз помоћ географске карте -комплетно користи усвојену терминологију хидролошких појмова везаних за текуће и стајаће површинске и подземне воде – уочава везу климатског деловања на водени омотач -користи изворе информација самоиницијативно и проширује своја знања уочавајући последице негативног деловања човека на водени омотач узима учешће у позитивном деловању на отворени проблем у животној средини

			вода и начин њиховог коришћења	-описује настанак , врсте и значај подземних вода -описује настанак басена природних језера -уочава последице негативног деловања човека на воде као и начине превазилажења уочених проблема	
БИЉНИ И ЖИВОТИЊСКИ СВЕТ НА ЗЕМЉИ		-ученик разуме појам биосфера -наводи облике флоре и фауне -препознаје да клима утиче на распоред биљних и животињских врста -наводи по неколико животињских врста везаних за умерену, поларну и жарку климу	-наводи факторе који утичу на различито распрострањење биљака и животиња на Земљи -набраја различите биљне зоне на Земљи уз помоћ климатских типова -Наводи вертикалну зоналност вегетације	-наводи и анализира различите биогеографске услове од којих зависи распоред биљног и животињског света -Показује на карти распоред биљног и животињског света користећи познавање климатских типова -уочава негативно деловање човека на флору и фауну	- потпуно самостално наводи и анализира различите биогеографске услове од којих зависи распоред биљног и животињског света -Показује на географској карти света распоред биљног и животињског света користећи познавање климатских типова -има темељно усвојену биогеографску терминологију -уочава негативно деловање човека на флору и фауну, дајући предлоге и решења, узимајући активно учешће у решавању проблема

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД

ТЕМА	1	2	3	4	5
ДРУШТВЕНА ГЕОГРАФИЈА	- ученик не показује ни минимални труд, као ни напредак у усвајању градива, упркос помоћи од стране наставника	-ученик наводи појам и поделу друштвене географије	-наводи гране друштвене географије и наводи њихов предмет проучавања	-ученик објашњава појам природне и географске средине -објашњава предмет проучавања дисциплина друштвене географије -уочава значај друштвене географије у оквиру саме географије и њену везу са осталим научним дисциплинама	-повезује природне одлике простора са распоредом становништва -успоставља везу између природно друштвеногеографских објеката, појава и процеса -сагледава савремене демографске проблеме кроз предмет проучавања дисциплина друштвене географије

ГЕОГРАФСКА КАРТА		<ul style="list-style-type: none"> -ученик уочава разлику између глобуса и географске карте -ученик препознаје елементе карте:наслов,рам,меридијане и паралеле,размер карте -ученик зна да тумачи боје на карти -ученик зна да величина топонима одговара величини географског појма у природи -ученик препознаје минималан број картографских знакова(насеље,рудник,река,планина..) -ученик набраја неколико начина оријентисања у природи 	<ul style="list-style-type: none"> -ученик дефинише географску набраја њене елементе и показује их на карти света -показује размер,сли не употребљава га да би одредио растојања на карти -ученик наводи поделу картографских знакова и показује их на карти -разликује тематске и општегеографске карте -дефинише географску дужину и ширину неистурно и уз помоћ наставника одређујући координате задатих тачака -набраја методе за претстављање рељефа на карти не -дефинише надморску висину,одређујући релативну висину између 2 тачке -наводи начине оријентације у природи,користећи компас,оријентацију помоћу кретања Сунца и звезде Северњаче 	<ul style="list-style-type: none"> -одређује растојања на карти -прецизно одређује географске координате тачака-г.ширину и гео.дужину -анализира опште географске и тематске карте -тумачи картографске знаке и сврстава их у категорије -примењује методе за претстављање рељефа на карти -очитава изохипсе и изобате на географској карти -познаје све облике оријентације уз малу асистенцију наставника 	<ul style="list-style-type: none"> -користи размерник и размеру за одређивање растојања на географским картама -потпуно влада елементима карте ,употребљава картографске знаке -демонстрира оријентацију карте и оријентацију помоћу различитих објеката у природи -користи навигацију и повезује је са локацијом на којој се налази -примењује картографска знања у савкодневним приликама -тумачи нове и непознате карте -показује веће интересовање у односу на постављене захтеве
СТАНОВНИШТВО		<ul style="list-style-type: none"> -ученик дефинише попис становништва ученик наводи примере екумене и анекумене -ученик разуме појам миграција и наводи неколико њему познатих узрока -ученик уз помоћ наставника дефинише појмове наталитет и морталитет -ученик уочава разлику између сеоских и градских насеља -ученик наводи основне расе становништва и повезује их са континентима одакле потичу -наводи поделу становништва на 3 генерације:младу,зрелу и стару -наводи неколико светских религија 	<ul style="list-style-type: none"> -ученик повезује екумену и анекумену са природно географским условима -прави разлику између механичког и природног кретања становништва на основу наталитета и морталитета израчунава природни прираштај,катооришући га у позитиван,негативан или нулти -наводи узроке и последице миграција и разликује емиграције од имиграција -дефинише појам густине насељености и објашњава узроке веће или мање густине насељености- -разуме узроке и последице високог и ниског природног прираштаја разуме појам популационе политике -израчунава густину насељености неке државе на основу података -описује структуре становништва:полана,расна,етничка,економска,религијска,образовна 	<ul style="list-style-type: none"> -ученик наводи на географској карти света области екумене и анекумене ,као и њихове границе -наводи континенте и делове екумене који имају висок и низак природни прираштај -наводи и анализира мере популационе политике у свету и у Србији -објашњава и показује на карти савремена механичка кретања указујући на узроке и последице тих кретања -појашњава појам депопулације -сагледава последице велике и мале густине насељености -израчунава да ли ће се број становника неког простора повећати или смањити на основу параметара о миграцијама и природног прираштаја -сагледава деловање популационе политике на развој привреде неке државе 	<ul style="list-style-type: none"> -потпуно самостално описује демографске термине,појмове,појаве и процесе,како глобално,тако и у свом окружењу -логички ствара везу између природних и друштвених процеса -анализира ширење екумене и доводи га у везу са достигнућима технике -поседује обимније и детаљније информације о пописима становништва -тумачећи полно старосну пирамиду указује на будуће демографске процесе -посматра мере популационе политике критичким ставом -предлаже мере смањења негативних друштвених процеса на развој становништва глобално(ублажавање економског сиромаштва,промена образовне структуре становништва,утицај на

			<p>a</p> <p>-наводи да се број становника у свету повећава (наводи континенте)</p>	<p>-анализира како поједине структуре становништва утичу на развој региона,континентата,држава(обр азовн,старосна,економска структура)</p> <p>-ученик тумачи полно старосну пирамиду</p>	<p>одрживост становништва-смањење беле куге и депопулације)</p>
НАСЕЉА		<p>-ученик дефинише насеље</p> <p>-наводи поделу насеља на привремена и стална,као и на градска и сеоска</p> <p>-описује градове и села</p>	<p>-дефинише насеље и појашњава појам стално и првременно насеље</p> <p>-објашњава разлике између сеоских и градских насеља</p> <p>-наводи поделу села</p> <p>-зна шта значе појмови урбанизација и деаграризација</p> <p>-наводи савремене процесе у сеоским насељима</p> <p>-доводи у везу положај насеља са природно географским условима</p>	<p>-описује развој насеља кроз историју(примењује историјска знања у географији)</p> <p>-препознаје и упоређује различите типове насеља у свету и нашој земљи</p> <p>-доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима</p> <p>-уочава типове села и процесе везане за њих</p> <p>-анализира утицај природне средине на на размештај и типове села</p> <p>-објашњава и разуме појам деаграризације и депопулације села, наводи разлоге који доводе до тих процеса</p> <p>-описује настанак првих градова на свету, градске зоне и показује их на конкретним примерима</p> <p>-објашњава историјски развој урбанизације</p> <p>-појам града, конурбације и мегалополиса</p>	<p>-дефинише и самостално анализира насеља,типове насеља у оквиру сталних и привремених</p> <p>-поред разлике између сеоских и градских насеља уочава сличности и приближавања у карактеристикама привреде,начина живота и изгледу насеља</p> <p>-описује урбане и руралне процесе</p> <p>-доводи у везу развој градова са привредним успоном и саобраћајним везама</p> <p>-анализира савремене процесе у градовима и селима и последице преображаја насеља</p> <p>-описује структуру града примењујући на примеру најближег познатог градског насеља</p> <p>-даје примере конурбација у Европи и мегалополиса у свету</p> <p>-показује проширена знања из области насеља и поседује информације прикупљене самосталним истраживањем</p>
ПРИВРЕДА		<p>-ученик наводи привредне гране без сврставања у секторе</p> <p>-ученик зна основну поделу пољопривреде и описује њен значај</p> <p>-ученик наводи поделу саобраћаја према средини и територији;наводи врсте саобраћајница</p> <p>-ученик описује својим речима индустрију и наводи гране индустрије</p> <p>-ученик наводи врсте туристичких вредности</p>	<p>-ученик сврстава привредне гране у секторе и дели их на производне и непроизводне</p> <p>-наводи природне и друштвене факторе који утичу на развој привреде и њених грана</p> <p>-описује пољопривреду,њену поделу изначај</p> <p>-ученик наводи индустријске револуције и набраја гране индустрије</p> <p>-учрник наводи природне и антропогене туристичке</p>	<p>-ученик доводи у везу развој привреде са утицајем на животну</p> <p>-повезује међусобно привредне гране из различитих сектора</p> <p>-описује развој привредних грана</p> <p>-наводи поделе унутар саобраћаја,туризма,индустрије</p> <p>-описује одлике интензивне и екстензивне</p> <p>пољопривреде,набрајајући агротехничке методе</p> <p>-повезује знања о привреди са свакодневним животом</p>	<p>-анализира међузависност и повезаност привредних грана у оквиру саме привреде</p> <p>-самостално дефинише и описује понаособ сваку привредну делатност</p> <p>-зна поделе унутар свих привредних грана, у свакој појединачно уочавајући битне одлике и значај за живот човека</p> <p>-критички се односи према развоју привредних грана</p> <p>-истиче одлике развијених и</p>

			<p>вредности</p> <p>-ученик описује саобраћај,поделусаобраћаја и везу саобраћаја са осталим привредним гранама</p> <p>-ученик наводи и укратко описује делатности кварталног сектора</p>	<p>-описује обновљиве и неоновљиве ресурсе</p>	<p>неразвијених региона у свету узимајући у обзир узроке и последице на глобалном нивоу узимајући у обзир утицај на квалитет животне</p> <p>-има развијену еколошку свест</p> <p>-анализира обновљиве и неоновљиве изворе енергије</p> <p>-разуме значај рециклаже и учествује активно у поступцима рециклаже</p>
<p>ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ</p>	<p>-препознаје појмове:држава,границе,главни град</p> <p>-наводи неколико најстаријих држава света</p> <p>-дели државе према величини и зна примере у свету</p> <p>-зна важност границе и како се оне чувају</p> <p>-набраја државе,некадашње републике Сфрј</p>	<p>-дефинише државу њене елементе</p> <p>-доводи у везу природне услове са настанком првих држава</p> <p>-наводи различите положаје држава(физичко географски,математички,економски)</p> <p>о географки,политичко географски)</p> <p>-наводи поделу држава према величини територије и целовитости</p> <p>разуме појмове енклава и ексклава</p> <p>-зна поделу граница и врсте граница</p> <p>-наводи типове главних градова,као и државних уређења</p> <p>-наводи неколоко кључних промена на карти Европе и света након 2.светског рата</p>	<p>-темељно повезује појмове везане за дефиницију државе и њене елементе,као и појмове интегритет и суверенитет</p> <p>-анализира географски положај неке државе на карти кроз елементе положаја(математички,физичко географски...)</p> <p>-на карти света наводи примере држава подељених према величини,целовитости територије,типу границе и уређењу</p> <p>-анализира и указује на различите типове главних градова у свету</p> <p>-наводи различите примере државног уређења на карти света описује процесе на политичкој карти света и Европе након другог светског рата</p>	<p>-самостално користи појмове и термине,као и усвојене садржаје о држави,њеним елементима,развоју,географском положају држава,границама и типовима граница,улози и функцији граница,територијалном облику ,уређењу и главним градовима</p> <p>-познаје узроке и последице промене граница и територија у Европи и свету које су настале након другог светског рата</p> <p>-разуме и излаже савремену политичко географски карту света,дискутује о праву на суверенитет и међународни интегритет</p> <p>-анализира узроке и последице међународних сукоба</p> <p>-објашњава значај интеграција у свету</p> <p>-објашњава ојмове НАТО,Европска унија,Уједињене нације,Варшавски пакт,Покрет несврстаних</p> <p>научено градиво примењује у пракси</p> <p>-обогаћује своја знања користећи различите изворе информација</p>	

ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ		<p>-наводи са којим континентом је повезана Европа и показује на географској карти на које океане и мере излази Европа</p> <p>-сврстава Европу у стари континент</p> <p>-упоређује Европу по површини са другим континентима</p>	<p>-ученик на географској карти показује географски положај Европе</p> <p>-наводи површину Европе упоређујући је са осталим континентима</p> <p>-наводи и показује на карти природну границу између Европе и Азије</p> <p>-објашњава порекло назива континента</p> <p>-показује на карти крајње тачке Европе</p> <p>-описује разуђеност обала Европе(највећа острва,полуострва,мореуз и,заливи)</p> <p>-наводи веначне и громadne планине,низије и вулкане</p> <p>-наводи и показује реке по сливовима</p> <p>-наводи климатске типове</p> <p>-Наводи главне карактеристике становништва и насеља Европе</p> <p>-Дели Европу на регије</p>	<p>-ученик одређује географски положај Европе показујући га на карти света.</p> <p>-показује најистуреније тачке на карти Европе показује све облике обалне разуђености:мореузе.заливе,острва ,полуострва,вулкане</p> <p>-показује на г.карти Европе веначне и громadne планине,низије и реке према речним сливовима</p> <p>-распоређује климатске типове и повезује га са животињским светом.</p> <p>-описује размештај становништва Европе и структуру истог</p> <p>-описује развијеност привреде појединих регија Европе</p> <p>-описује ресурсе,стратешки положај и технолошку развијеност Европског континента</p>	<p>-одређује математички и физичко географски положај Европе</p> <p>-самостално описује и анализира природне одлике Европе(разуђеност обала-са показивањем на карти),рељеф копна(планине,низије и вулкани),одлике климатско вегетацијских региона,реке и речне сливове ,језера</p> <p>-повезује природне услове са размештајем становништва,размештајем насеља и развојем привреде</p> <p>-описује привредне карактеристике Европе</p> <p>-повезује стечена знања са праксом сагледавајући актуелност политичко географских процеса</p> <p>-поседује шира и комплетнија знања од предвиђених за највиши ниво</p>

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА СЕДМИ РАЗРЕД

ТЕМА		2	3	4	5
ЕВРОПА	<p>-ученик не показује никакав напредак у усвајању градива, чак ни уз наставничку помоћ не постиже оствареност основног нивоа знања</p>	<p>- ученик уме да покаже на географској карти положај Европе-на која мора и океане излази и који континенти су јој најближи -показује највећа полуострва и острва -набраја по неколико земаља у свакој регији -набраја по неколико физичко географских објеката у свакој регији (планине, реке, низије) -наводи неколико главних градова (највећих земаља Европе) -препознаје привредне гране карактеристичне за одређену регију или државу претставницу -препознаје одлике становника регија Европе или држава претставница</p>	<p>-ученик показује географски положај регија Европе (јужна, средња, северна, источна и западна) на карти Европе и набраја припадајуће државе -описује природне одлике регија и појединих држава: рељеф, климу, воде, биљни и животињски свет -описује друштвене одлике регија и појединих држава :ресурсе, становништво насеља(главне градове), привреда и привредне гране ;</p>	<p>-ученик показује географски положај регија Европе (јужна, средња, северна, источна и западна) на карти Европе и набраја припадајуће државе, описујући границе и важне физичко географске објекте који су за њих карактеристични -описује самостално уз показивање на карти природне одлике јужне, средње, северне, источне и западне Европе и појединих држава(земље СФРЈ, Шпанија, Италија, Грчка, Француска, УК, Немачка, Русија, Шведска...): рељеф, климу, воде, биљни и животињски свет -описује друштвене одлике регија Европе и појединих држава :ресурсе, становништво насеља(главне градове), привреду и привредне гране</p>	<p>– Ученик прецизно и самостално анализира, образлаже и повезује природне услове на Европском континенту са развојем привреде, распоредом становништва, и развојем насеља. – Описује развој и значај Европских интеграција – Самостално повезује и тумачи особености географских регија Европе -интересује се и критички посматра актуелна друштвена и политичко географска збивања и процесе(миграције, одрживи развој, алтернативна енергија, технолошки развј...)</p>
АЗИЈА		<p>-ученик показује положај Азије на карти света и на које океане излази Азија -Зна неколико највећих полуострва и острва -показује највишу планину и врх Азије, наводи 2 низије</p>	<p>-ученик одређује географски положај Азије -описује обале Азије(мореузе, заливе, острва, полуострва) -ученик описује рељеф(низије, пустиње, планине- без поделе по постанку) -ученик разврстава реке по сливовима и набраја језера</p>	<p>-ученик самостално и на карти Азије одређује њен географски положај, све облике обалне разуђености, и рељеф унутар континента са поделом планина по постанку. -описује хидролошке одлике (реке и језера), као и климатске одлике описом климатских типова и биљних</p>	<p>-самостално показује на географској карти и тумачи повезаност и међусобну условљеност свих природних и друштвених фактора на Азијском контоненту(рељеф, клима, воде, земљиште, географски положај, биљни и животињски свет, становништво, насеља, привреда, људске делатности, политичко</p>

		<p>и највећу пустињу -набраја бар 3 реке и показује где је најхладнија а где најтоплија клима по дугицајем монсуна -зна која раса потиче из Азије -набраја биљне културе које се узгајају у Азији -набраја највеће државе Азије и неке главне градове</p>	<p>-наводи климатске типове без описа и показује на карти уз помоћ наставника,као и биљне зоне -описује одлике и структуру становништва целог континента и регионалних целина без детаља -описује привредне одлике регија или појединих земаља претставница</p>	<p>зона -описује детаљно структуре становништва регија и појединих држава,као и одлике привреде условљене природним факторима -познаје политичку карту Азије</p>	<p>географски односи између држава -уочава начин и критеријум издвајања географских регија Азије и самостално објашњава њихове одлике -показује информисаност о актуелним питањима везаним за азијски континент</p>
АФРИКА		<p>-ученик показује положај Африке на карти света и на које океане излази Африка,као и којим континентима је најближа -зна највеће острво које припада континенту -показује највишу планину Африке,наводи њену највећу пустињу и најдужу реку - зна да је континент у жарком појасу и да је клима изузетно топла -набраја животиње које насељавају Африку -зна која раса потиче из Африке и наводи неколико чињеница о Афричком становништву-економска,старосна,образовна структура -набраја биљне културе које се узгајају у Африци -набраја неколико</p>	<p>-ученик одређује географски и математички положај Африке -описује обале и најближе континенте(мореузе,заливе,острва,полуострва) -ученик описује рељеф(котлине,пустиње,планине -без поделе по постанку,низије,висоравни) -ученик разврстава реке по сливовима и набраја највећа језера -наводи климатске типове без описа и показује на карти уз помоћ наставника,као и биљне зоне -описује одлике и структуру становништва целог континента и регионалних целина без детаља -описује привредне одлике регија или појединих земаља претставница</p>	<p>-ученик самостално и на карти Африке одређује њен географски положај ,све облике обалне разуђености,и рељеф унутар континента са поделом планина по постанку. -описује хидролошке одлике (реке и језера),као и климатске одлике описом климатских типова и биљних зона које распоређује у климатске типове -описује детаљно структуре становништва регија и појединих држава,као и одлике привреде условљене природним факторима -описује период колонијализма-узроке и последице -познаје политичку карту Африке</p>	<p>-самостално показује на географској карти и тумачи и закључује повезаност и међусобну условљеност свих природних и друштвених фактора на Афричком контоненту(рељеф,клима,воде,земљиште,географски положај,биљни и животињски свет,становништво,насеља,привреда,људске делатности,период колонијализма и политичко географски односи између држава -уочава начин и критеријум издвајања географских регија Африке и самостално објашњава њихове одлике -показује информисаност и критички расуђује о актуелним питањима везаним за Афрички континент континент (миграције,неоколонијализам)</p>

		држава Афричког континента			
СЕВЕРНА АМЕРИКА		<p>-ученик на карти света показује географски положај Северне Америке</p> <p>-показује 2 државе и зна њихове главне градове и неколико већих градова</p> <p>-наводи бар 2 полуострва, најдужу реку, највиши планински врх и површно описује изглед рељефа</p> <p>-зна где је најхладнији а где најтоплији део континента и који је карактеристичан ветар за ту област</p> <p>-набраја неколико животиња карактеристичних за континент</p> <p>-наводи староседеоце, званични језик и истиче неку привредну одлику</p>	<p>-ученик набраја и описује показујући на карти одлике географског положаја, физичко географских карактеристика (обални рељеф, унутрашњи рељеф, реке по сливовима, језератипове климе и биљне заједнице)</p> <p>-зна да опише како је откривен континент и разуме термине: Англо и Латино Америка</p> <p>-ученик зна да наведе порекло становника, староседеоце и области веће густине насељености</p> <p>-ученик описује привредне гране и биљне културе које се узгајају на континенту ;</p>	<p>-ученик самостално показује на географској карти географски положај (Северне Америке у ужем и у ширем смислу) и природно географске карактеристике (обални облици разуђености са јасним тумачењем појмова, унутрашњи облици рељефа-висоравни, планине разврстане по постанку, пустиње, низије; потом зна да разврста језера по постанку и реке по сливовима са освртом на њихов настанак или карактеристике појединих токова; климатске факторе и типове климе повезујући их са биљним заједницама које се у њима распростиру</p> <p>- Описује откриће континента, његово насељавање и данашњи распоред становништва, као и друге битне чињенице везане за структуру становништва</p> <p>- Описује ресурсе и њихове рејоне и повезује их са привредним гранама (индустрија, саобраћај, туризам, трговина)</p> <p>- Описује насеља и савремене процесе у њима, привредне одлике и политичко географски утицај земаља континента на свет</p>	<p>-потпуно самостално објашњава везу и међузависност природних одлика Северне Америке и њеног географског положаја на развој друштвених одлика (структуре и миграције становништва, привредну развијеност високог степена, растућу урбанизацију и политичко стратешки утицај на међународне односе)</p> <p>-поседује информације о актуеним питањима везаним за Северноамерички континент - савремена пољопривреда, технолошки развој и утицај на глобализацију, енергетска потрошња и одрживи развој, геостратешке активности и утицај на политичке кризе и дешавања у свету</p>

				глобално	
ЈУЖНА АМЕРИКА		<p>-ученик на карти света показује географски положај Јужне Америке(океане на које излази)</p> <p>-показује државе континента и зна неколико већих градова(2 главна града)</p> <p>-наводи најдужу реку,највише планине и површно описује изглед рељефа(где су низије,а где планине)</p> <p>-зна назив највеће прашуме на свету</p> <p>-набраја неколико животиња карактеристичних за континент</p> <p>-наводи староседеоце,званич не језике и истиче неку привредну одлику</p>	<p>-ученик набраја и описује показујући на карти одлике географског положаја,физичко географских карактеристика(обални рељеф,унутрашњи рељеф,реке ,језера,типове климе и биљне заједнице)</p> <p>-зна да опише како је насељен и колонизован континент и разуме термине:Англо и Латино Америка</p> <p>-ученик зна да наведе порекло становника ,староседеоце и области веће густине насељености,религију,језике</p> <p>-ученик описује привредне гране и биљне културе које се узгајају на континенту</p> <p>-издваја високоразвијене земље Јужне Америке</p>	<p>-ученик самостално показује на географској карти географски положај континента и природно географске карактеристике(обални облици разуђености рељефа,унутрашњи облици рељефа-висоравни,планине разврстане по постанку,пустиња,низије; језера,водопади и реке;климатске факторе и типове климе повезујући их са биљним заједницама (њиховим локалним називима)које се у њима распростиру</p> <p>- Описује откриће континента ,његово насељавање и данашњи распоред становништва,као и друге битне чињенице везане за структуру становништва</p> <p>- Описује ресурсе и њихове рејоне и повезује их са привредним гранама(индустрија,саобраћај,туризам,трговина)</p> <p>- Описује насеља и савремене процесе у њима,привредне одлике и и политичко геограску карту</p>	<p>-потпуно самостално објашњава везу и утицај природних одлика Јужне Америке и њеног географског положаја на развој друштвених одлика(структуре и миграције становништва,привредну развијеност ,растућу урбанизацију и неоколонијализам</p> <p>-поседује информације о актуеним питањима везаним за Јужноамерички континент -савремена пољопривреда , енергетска потрошња и одрживи развој –</p> <p>-познаје добро политичку карта Јужне Америке</p>

АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА		<p>-ученик одређује географски положај континента -на које океане излази</p> <p>-зна да упореди Аустралију по величини са другим континентима</p> <p>-наводи неколико градова</p> <p>-описује неколико природних одлика Аустралије:сушност климе,несталност токова,присутност подземних вода</p> <p>-издваја зону најгушће насељености</p> <p>-наводи званични језик и сврстава Аустралију у високоразвијене</p> <p>-наводи неколико карактеристичних животиња</p>	<p>-ученик описује Аустралију показујући на карти географски положај Аустралије ,и њене физичко географске карактеристике(обални рељеф,унутрашњи рељеф,реке ,језера,типове климе и биљне заједнице)</p> <p>-зна да опише како је насељен и колонизиран континент</p> <p>-ученик зна да наведе порекло становника ,староседеоце и области веће густине насељености,религију,језик</p> <p>-ученик описује привредне гране и биљне културе које се узгајају на континенту</p> <p>-наводи поделу Океаније ;</p>	<p>-ученик самостално показује на географској карти географски положај континента и природно географске карактеристике(обале ,унутрашњи облици рељефа-висоравни,планине,пустиње, ; језера и реке;климатске факторе и типове климе повезујући их са биљним заједницама које се у њима распростиру</p> <p>- Описује откриће континента ,његово насељавање и данашњи распоред становништва,као и друге битне чињенице везане за структуру становништва</p> <p>- Описује ресурсе и повезује их са привредним гранама(индустрија,пољопривреда,туризам,трговина)</p> <p>- Описује насеља и савремене процесе у њима,привредне одлике и административну карту</p>	<p>-потпуно самостално објашњава везу и утицај природних одлика Аустралије и њеног географског положаја на развој друштвених одлика(структуре и миграције становништва,привредну развијеност ,растућу урбанизацију</p> <p>-поседује информације о актуеним питањима везаним за Аустралијски континент-савремена пољопривреда , енергетска потрошња и одрживи развој ,примена високе технологије у привреди</p>
ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ		<p>-ученик зна да одреди положај поларних области на карти света и глобусу</p> <p>-описује климу Арктика и Антарктика</p> <p>и наводи животиње које насељавају ове области</p>	<p>-сем описа географског положаја и границе простирања ученик наводи истраживаче који су стизали до ових области</p> <p>-описује климатске и биогеографске услове</p> <p>-описује насељеност,истраживања и привредне одлике поларних области</p>	<p>-ученик самостално описује све важне природне и друштвене одлике поларних области наглашавајући неутралност у територијално политичком смислу</p>	<p>-самостално анализира ,описује и износи чињенице везане за поларне области,како физичко ,тако и друштвено географске</p> <p>-критички се осврће на еколошке проблеме и очување природне средине поларних области које чине саставни део планете</p>

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА ОСМИ РАЗРЕД

ТЕМА	1	2	3	4	5
ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА СРБИЈЕ	-ученик не показује никакав труд, нити напредак у усвајању градива, чак ни уз наставничку помоћ не постиже оствареност основног нивоа знања	-показује и наводи на карти Србије суседне државе -зна да се Србија простире на Балканском полуострву и да кроз Србију протиче међународна река Дунав -наводи са којим државама је Дунав гранична река -наводи са којом државом је стара планина граница	-уме да на географској карти свет и Европе одреди положај у односу на екватор и гринич -одређује географски положај Србије у Европи -одређује саобраћајно географски положај Србије -износи податке о површини -Зна административну поделу Србије -показује познавање на карти Србије суседе и физичко географске објекте који су природна граница Србије и суседа	-описује скоро самостално историјско мењање граница Србије -одређује математички, физичко географски и саобраћајни положај Србије у Европи и свету -наводи граничне прелазе са суседним државама -зна административну поделу на покрајине, регионе, округе, општине и наводи називе једног броја округа, док свих 5 региона показује на карти	-самостално описује историјске територијалне промене Србије и њених граница -образлаже повољност положаја Србије -одређује природне и вештачке границе Србије и наводи граничне прелазе према суседним земљама -одређује математички, физичко географски и саобраћајни положај Србије -показује познавање административне поделе Србије уз показивање на карти -разуме сложеност и повољност географског положаја Србије у Европи и његов утицај на историјски, културни, друштвено економски и политички развој Србије

<p>ФИЗИЧКО ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ</p>		<p>-именује и показује на географској карти Србије планински у Панонски област</p> <p>-наводи највећу пешчару,као и острвске планине у Војводини и издваја 3 регије</p> <p>-Зна простирање Шумадије и највишу планину Шумадије</p> <p>_показује географски положај планина:Копаоник,Стара планина,Тара,Златибор,Златар,Овчар,Каблар,Јелица</p> <p>-Наводи 3 морска слива и најдуже реке:Дунав,дрина,Сава,Велика Морава,Западна и Јужна</p> <p>-Наводи најзначајније бање у Србији,као и неколико језера(природних и вештачких)</p> <p>-наводи типове климе и извор падавина,као и најутицајнији ветар</p>	<p>-одређује географски положај Панонске рељефне целине и на географској карти Србије и описује одлике њеног рељефа и поделу на области-регије)</p> <p>-одређује географски положај Перипанонског и Перипонтијског обода и описује их уз помоћ наставника</p> <p>-Одређује географски положај планинских целина(Српско - Македонске масе,Динарских и Карпатско Балканских планина</p> <p>Описујући и набрајајући главне физичко географске објекте:планине,котлине,кисуре,речне долине,пећине)</p> <p>-наводи основне типове климе и климатске факторе</p> <p>-наводи морске сливове у које отичу реке Србије (описује највеће реке,начин постанка,значај..</p> <p>-дели језера по постанку (показује на географској карти)</p> <p>-показује на карти бање у Србији и дели минералне изворе према температури</p> <p>-наводи типове земљишта</p> <p>-наводи националне паркове и описује биљни и животињски свет Србије</p>	<p>-јасно диференцира планинску и Панонску рељефну целину на географској карти Србије</p> <p>-одређује географски положај Перипанонског и Перипонтијског обода и описује њихове одлике и микро-регије</p> <p>-одређује географски положај Панонске регије описујући настањак рељефа,регионалну поделу и веће градове у регији</p> <p>-одређује географски положај планинских целина(Српско - Македонске масе,Динарских и Карпатско Балканских планина,као и Вардарске зоне, описујући и набрајајући главне физичко географске објекте:планине,котлине,кисуре,речне долине,пећине и остале облике рељефа настале радом унутрашњих и спољашњих сила)</p> <p>-наводи основне типове климе у Србији и описује их и климатске факторе који их обликују</p> <p>-наводи морске сливове у које отичу реке Србије</p> <p>-описује речну мрежу Србије</p> <p>-дели језера по постанку (показује на географској карти)</p>	<p>-самостално и прецизно диференцира комплетан рељеф Србије</p> <p>-Одређује географски положај и наводи остале физичко географске карактеристике сваке планинске и Панонске регије,као и обода регија(Перипанонски и Перипонтијски)</p> <p>-Описује комплетне факторе,елементе и типове климе у Србији</p> <p>-Описује хидрографију Србије(речну мрежу по сливовима,хидрографски чвор Србије,језера по распореду и постанку,минералне воде према хемијском саставу,температури и лековитим својствима)</p> <p>-наводи националне паркове и важност очувања природе,биљног и животињског света</p> <p>-има продубљену свест о очувању природе Србије и свих њених природних вредности и специфичности</p>
--	--	---	---	---	---

			<p>-показује на карти бање у Србији,објашњава настанак бања и дели минералне изворе према температури</p> <p>-наводи типове земљишта и описује њихове одлике</p> <p>-наводи националне паркове и описује биљни и животињски свет Србије према регијама</p>	
ДРУШТВЕНО ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	<p>-разуме значај пописа становништва и на колико година се обавља</p> <p>-наводи узроке миграција у Србији</p> <p>-наводи народе који живе у Србији и врсте религија</p> <p>-наводи веће градове у Србији и врсте насеља у Србији</p> <p>-набраја гране привреде без сврставања у секторе</p> <p>-наводи пољопривредне производе који се узгајају у Србији</p> <p>-наводи неколико грана индустрије</p> <p>-наводи највећу хидроелектрану и ресурсе које Србија поседује</p> <p>-наводи неколико значајних индустријских производа везаних за Србију</p> <p>-наводи поделу саобраћаја према средини у којој се обавља и неколико значајних саобраћајница</p> <p>-наводи неколико туристичких вредности у Србији</p>	<p>-наводи основне податке о становништву Србије:број,природни прираштај,густину насељености</p> <p>-набраја и наводи поделе миграција и наводи неколико значајних историјских миграција без детаљних описа</p> <p>-зна да наведе узроке и последице миграција и негативног природног прираштаја-наводи неколико структура становништва:биолошку,етничу и верску</p> <p>-наводи фазе у развоју привреде</p> <p>-наводи природне и друштвене факторе развоја привреде</p> <p>-описује типове пољопривреде и сврстава биљну производњу у гране пољопривреде</p> <p>-зна поделу индустрије</p> <p>-наводи највеће електране у Србији</p> <p>-наводи ресурсе и њихове басене и налазишта</p> <p>-описује саобраћај у Србији(поделу према више критеријума) и главне саобраћајне везе</p> <p>-описује туризам(поделу и туристичке вредности) и трговину(увоз и извоз)</p>	<p>-наводећи основне податке о становништву Србије анализира табеле и графиконе о кретању становништва</p> <p>-објашњава појмове депопулација и популациона политика</p> <p>-описује историјске миграције на простору Србије и дели и даје примере миграција према трајању,територији</p> <p>-описује узроке и последице миграција</p> <p>-тумаччи полно старосне пирамиде</p> <p>-наводи етничку,верску,економску и образовну структуру становништва Србије</p> <p>-анализира врсте насеља</p> <p>-показује на географској карти већа насеља</p> <p>-зна поделу привреде на секторе и гране,њен развој и условљеност факторима</p> <p>-описује пољопривреду комплетно по гранама</p> <p>-наводи ресурсе (обновљиве и</p>	<p>-користи различите изворе информација о становништву Србије</p> <p>-самостално анализира податке основне податке о становништву(природно кретање,густина,проблеми беле куге,популациона политика)</p> <p>-самостално тумачи узроке и последице миграција становништва и како они утичу на структури становништва и развој привреде</p> <p>-описује историјске и савремене миграције,наводи правце,узроке и последице</p> <p>-комплетно описује структуре становништва</p> <p>-има развијену свест о уважавању различитих култура и нација</p> <p>-поседује темељна знања о гранама привреде ,развоју привреде и међусобној вези привредних грана</p> <p>-свестан је потребе одрживости ресурса</p> <p>-познаје риудна налазишта и енергетске изворе</p>

			<p>необновљиве),показује на карти рудна налазишта и басене угља и нафте,описује енергетику</p> <p>-наводи поделу индустрије и индустријске производе кроз гране лаке и тешке индустрије</p> <p>-анализира и описује дефиницију и поделу саобраћаја,трговине и туризма</p> <p>-поседује свест о одрживости ресурса и перспективама развоја привреде</p>	<p>-наводи и описује индустријске гране и,као и значајне привредне субјекте у одређеним индустријским гранама</p> <p>-сагледава значај саобраћаја у привреди,наводи поделе,недостатке и предности појединих грана саобраћаја</p> <p>-описује трговину и њен привредни значај</p> <p>-издваја битне туристичке вредности и сагледава перспективе развоја туризма у Србији</p>
ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ	<p>-наводи важност очувања животне средине</p> <p>-наводи националне паркове</p> <p>-наводи неколико манастира са листе Унеска,као и неке историјско културне вредности</p>	<p>-наводи начине очувања животне средине</p> <p>-набраја различите облике заштите природе и набраја националне паркове Србије</p> <p>-наводи шта се налази на Унесковој листи заштите од културних добара</p> <p>-описује важност очувања природне и културне баштине</p>	<p>-описује начине одрживог очувања животне средине</p> <p>-наводи и показује на географској карти различите природне области које су под заштитом и разврстава их у категорије</p> <p>-категоризује културно историјска добра указујући на њихов значај за очување традиције и идентитета</p>	<p>-анализира и самостално предлаже начине очувања природне животне средине</p> <p>-разврстава и природне и културно историјске вредности показујући их на географској карти Србије</p> <p>-поседује свест о очувању идентитета,традиције и територијалног суверенитета кроз чување културно историјског богатства</p> <p>-поседује свест о деловању на очување природних вредности ради одрживог развоја будућих генерација</p>

ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА	-зна где се налази завичај, село у коме живи и наводи опис неколико природно и друштвено географских карактеристика	-описује географски положај и основне природне и друштвене одлике краја у коме живи и показује географске појмове на карти	-самостално и опширно описује географски положај свог завичаја и наводи све релевантне природне одлике свог краја(рељеф, клима, воде, биљни и животињски свет), као и друштвене одлике свог краја(описује становништво, привреду и насеља)	-описује самостално и темељно све релевантне карактеристике завичаја - анализира основне природне и друштвене одлике насеља и краја у коме живи са освртом на перспективу развоја насеља и привреде -повезује природне и друштвене одлике завичаја
СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ	-именује суседне државе у којима живе Срби -именује Европске државе у којима се по бројности налази највећи број Срба -именује државе света у којима има Срба највише по бројности	-зна узроке миграција Српског становништва кроз одређене историјске периоде -наводи број Српског становништва у појединим државама у региону или свету -описује последице миграционих кретања Срба ван матице	-наводи области или насеља (градове) у којима живе Срби ван Србије у у ком броју -наводи, описује историјске узроке и последице отсељавања Српског становништва ван матице -разуме потребу одржавања и унапређења економских односа и културних веза између Срба у дијаспори и оних у Србији	-комплетно анализира узроке и последице емиграција Срба у регионе и остале континенте света -наводи области у којима су Срби у већем броју концентрисани ван граница Србије -објашњава важност културних, економских и традиционалних веза између матице и дијаспоре -има свест о значају заустављања даљих економских миграција (тзв. одлива мозга) ван Србије

Наст. географије Јелена Гојковић

